

Przeszłość i teraźniejszość w wierszu Wisławy Szymborskiej *Spis ludności*

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Wojciech Ligęza, *Wstęp*, [w:] Wisława Szymborska, *Wybór poezji*, oprac. Wojciech Ligęza, Wrocław 2016, s. 69–70.
- Źródło: Wojciech Ligęza, *Wstęp*, [w:] Wisława Szymborska, *Wybór poezji*, oprac. Wojciech Ligęza, Wrocław 2016, s. 70–71.
- Źródło: Joanna Grądział, *Świat sztuki w poezji Wisławy Szymborskiej*, „Pamiętnik Literacki” 1996, nr LXXXVII, s. 85–86.
- Źródło: Stanisław Stabryła, *Recepcja kultury antycznej we współczesnej literaturze polskiej. Projekt badawczy realizowany w ramach podstawowej działalności statutowej Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum*, Kraków 2012.
- Źródło: Anna Legeżyńska, *Wisława Szymborska*, Poznań 1996, s. 34.
- Źródło: Wisława Szymborska, *Spis ludności*, [w:] tegoż, *Wybór wierszy*, Warszawa 1979, s. 108.

Przeszłość i terażniejszość w wierszu Wisławy Szymborskiej *Spis ludności*

Giovanni Domenico Tiepolo, *Wprowadzenie konia trojańskiego do Troi*, ok. 1760

Źródło: domena publiczna.

Liryka Wisławy Szymborskiej doczekała się setek opracowań krytycznych i naukowych. Badacze chętnie odczytują wiersze noblistki jako świadectwo pogłębionej refleksji filozoficznej dotyczącej m.in. natury człowieka oraz czasu jako zjawiska w znacznym stopniu wpływającego na naszą egzystencję.

((Anna Legeżyńska

Wisława Szymborska

W poetyckim świecie Szymborskiej orientować się trzeba podług współrzędnych zapożyczonych z dziejów myśli filozoficznej. Nie będzie to jednak określony i konserwatywny system, choć krytycy najchętniej wskazywali związki jej twórczości z monadologią Leibniza, nurtami egzystencjalizmu, ewolucjonizmu, a także metafizyką.

Źródło: Anna Legeżyńska, *Wisława Szymborska*, Poznań 1996, s. 34.

Wiersze Szymborskiej są więc przestrzenią, w której niejednokrotnie spotykają się ze sobą różnorodne obszary myśli ludzkiej, a także pozornie odległe czasowo plany historyczne.

Twoje cele

- Zinterpretujesz wiersz *Spis ludności*, analizując funkcję zastosowanych w nim zabiegów językowych.
- Rozpoznaś nawiązania mitologiczne i literackie tzw. reminiscencje.
- Omówisz nawiązania do kultury w utworze *Spis ludności*.

Przeczytaj

Stosunek do historii

W wierszach Wisławy Szymborskiej powtarza się myśl, że losy człowieka są ściśle powiązane z historią, a świat – tylko pozornie nieskomplikowany – zawsze okazuje się być tajemnicą.

((Wojciech Ligęza

Wstęp

W kolejnych zbiorach: *Sól* (1962), *Sto pociech* (1967), *Wszelki wypadek* (1972), *Wielka liczba* (1976) (...) Wisława Szymborska podejmuje problematykę istnienia człowieka w świecie, rozważając wiele wymiarów takiej obecności. Zwróćmy uwagę na uwikłania w sprawy historii i demaskację jej zbrodni, miejsce w łańcuchu ewolucji, kryzys porozumienia czy odrzucenie praw społeczeństwa masowego (...) gdyż przyglądać się należy uważnie znikającej indywidualności oraz bronić – pojedynczej osoby. W dokonywaniu wyborów życiowych, a także w cierpieniu człowiek i tak pozostanie samotny.

Źródło: Wojciech Ligęza, *Wstęp*, [w:] Wisława Szymborska, *Wybór poezji*, oprac. Wojciech Ligęza, Wrocław 2016, s. 69–70.

Joseph-Barthélemy Leboutoux, *Achilles składa zwłoki Hektora u stóp ciała Patroklesa*

Źródło: domena publiczna.

Proces historyczny bywa bezwzględny dla jednostki ludzkiej, która w konfrontacji z wielkimi wydarzeniami oraz upływem czasu zostaje zawsze pominięta, a w konsekwencji – zapomniana. Z takim stanem rzeczy nie zgadza się polska noblistka. Szymborska wbrew brutalnym prawom dziejów, stara się zawsze pochylić nad przeoczonym losem człowieka, nad jego indywidualnym przeżyciem rzeczywistości.

Przeszłość i teraźniejszość

Żeby dostrzec i wydobyć z odmętów dziejów indywidualne doświadczenia egzystencjalne jednostki, Szymborska swobodnie porusza się po wielu płaszczyznach oraz planach historycznych, kulturowych oraz naukowych.

((Wojciech Ligęza

Wstęp

Krótkotrwałe życie człowieka konfrontowane jest z dziejami geologicznymi Ziemi, a inną sferą odniesienia staje się nieobjęty kosmos (...) Światy realne spotykają się ze światami możliwymi, alternatywnymi. Zaistnienie w myśli, pamięci, snach, mitach, świadectwach kultury, przekazach sztuki nieraz więcej waży dla przeżywającego podmiotu niż fakty należące do niekwestionowanej empirii. (...) Mitologiczne opowieści przenikają się z drobną faktografią codzienną, ironicznie wskazując śmieszna doniosłość naszych życiowych dramatów (...) Do wyliczenia dodajmy różnice i zbliżenia między światami „napisanymi” (wykreowanymi, stwarzanymi w języku) a płynącym nieuporządkowanym strumieniem zdarzeń realnych, których poszczególne „ja” nigdy w pełni nie uchwyci.

Źródło: Wojciech Ligęza, *Wstęp*, [w:] Wisława Szymborska, *Wybór poezji*, oprac. Wojciech Ligęza, Wrocław 2016, s. 70–71.

Umiejętność drobiazgowego spojrzenia na rzeczywistość historyczną, a także towarzyszący poetce niepokój poznawczy to niepodważalne wartości tej nagrodzonej literackim Noblem twórczości. Szymborska często konfrontuje w swoich wierszach przeszłość z teraźniejszością, co pozwala jej uwypuklić ów niepokój oraz dokonać głębokiego namysłu nad upływem czasu, pamięcią, chwilowością istnienia i wynikającymi z niej ograniczeniami ludzkiej percepcji. Nawiązując do przeszłości, poetka tworzy własne interpretacje tekstów kultury, niejednokrotnie polemiczne wobec utrwalonych w tradycji interpretacji odczytań.

((Stanisław Stabryła

Recepcja kultury antycznej we współczesnej literaturze polskiej. Projekt badawczy realizowany w ramach podstawowej działalności statutowej Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum

Bez wątpienia sposób, w jaki funkcjonują motywy antyczne, przede wszystkim greckie, w tej poezji, można ogólnie określić jako **reinterpretacje**, czyli „wyższy stopień” ich przetworzenia, dzięki czemu stały się nośnikami określonej ideologii, określonego sposobu widzenia świata. Tego rodzaju odwołania do starożytności mogą przybierać różne formy: od polemiki z tradycyjnym znaczeniem danego motywu poprzez próbę nadbudowania nad nim nowej warstwy semantycznej – jako metafory, **symbolu** czy **paraboli** – często odległej znaczeniowo od tej, jaką łączyła z nim starożytność – aż po funkcję czysto dekoracyjną. Szymborska nie była oczywiście w naszej poezji minionego półwiecza wyjątkiem w eksploatowaniu motywów antycznych metodą reinterpretacji. Wśród poetów, którzy w taki właśnie sposób odwoływali się w swojej twórczości do mitu, historii, literatury, sztuki, filozofii antycznej można zaliczyć tej miary twórców, co Leopold Staff, Jarosław Iwaszkiewicz, Roman Brandstaetter, Mieczysław Jastrun, Konstanty Ildefons Gałczyński i inni.

Źródło: Stanisław Stabryła, *Recepcja kultury antycznej we współczesnej literaturze polskiej. Projekt badawczy realizowany w ramach podstawowej działalności statutowej Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum*, Kraków 2012.

Tego typu antyczne **reminiscencje** pojawiają się chociażby w wierszu *Spis ludności* z tomu *Sto pociech* (1967).

((Stanisław Stabryła

Recepcja kultury antycznej we współczesnej literaturze polskiej. Projekt badawczy realizowany w ramach podstawowej działalności statutowej Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum

W kolejnym zbiorze poezji pt. *Sto pociech* (1967) Szymborskiej znalazły dwa utwory odwołujące się do tego samego mitu trojańskiego: *Spis ludności* (...) oraz *Monolog dla Kasandry* (...). Wspólnym rysem obu tych liryków jest polemika z mitologią czy nawet próba demitologizacji. W *Spisie ludności*, w pierwszym z nich,

mitologia stała się, bez domieszki humoru czy parodii, punktem wyjścia do zupełnie jawnej i gorzkiej sprzeczki z czasem dzisiejszym, który nawet przeszłości, historii odbiera jej indywidualność, intymność, niepowtarzalność (...)

Źródło: Stanisław Stabryła, *Recepcja kultury antycznej we współczesnej literaturze polskiej*. Projekt badawczy realizowany w ramach podstawowej działalności statutowej Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum, Kraków 2012.

((Wiśława Szymborska

Spis ludności

Na wzgórzu, gdzie stała Troja,
odkopano siedem miast.

Siedem miast. O sześć za dużo
jak na jedną epopeję.

Co z nimi zrobić, co zrobić.

Pękają [heksametry](#).

afabularna cegła wyziera ze szczelin,
w ciszy filmu niemego obalone mury,
zwęglone belki, zerwane ogniwa,
dzbanki wypite do utraty dna,
amulety płodności, pestki sadów
i czaszki dotykalne jak jutrzejszy księżyc.

Przybywa nam dawności,
robi się w niej tłoczno,
rozpychają się w dziejach dzicy lokatorzy,
zastępy mięsa mieczowego,
reszki orła-Hektora dorównujące mu męstwem,
tysiące i tysiące poszczególnych twarzy,
a każda pierwsza i ostatnia w czasie,
a w każdej dwoje niebywałych oczu.
Tak lekko było nic o tym nie wiedzieć,
tak rzewnie, tak przestronnie.

Co z nimi robić, co im dać?

Jakiś wiek mało zaludniony do tej pory?

Trochę uznania dla sztuki złotniczej?
Za późno przecież na sąd ostateczny.
My, trzy miliardy sędziów,
mamy swoje sprawy,
własne nieartykułowane rojowiska,
dworce, trybuny sportowe, pochody,
liczebne zagranice ulic, pięt, ścian.
Mijamy się na wieczność w domach towarowych
kupując nowy dzbanek.
Homer pracuje w biurze statystycznym.
Nikt nie wie, co robi w domu.

Źródło: Wisława Szymborska, *Spis ludności*, [w:] tegoż, *Wybór wierszy*, Warszawa 1979, s. 108.

Słownik

heksametr

(gr. *heks* – sześć) – w wersyfikacji antycznej wers składający się z sześciu stóp (stopa – jednostka miary wierszowej), heksametr był przede wszystkim wierszem antycznego eposu, chętnie stosowanym przez poetów

parabola, przypowieść

(gr. *parabole* – zestawienie obok siebie) – jeden z najstarszych gatunków literackich z kręgu literatury dydaktycznej. Charakterystycznymi cechami przypowieści/paraboli są: uproszczona fabuła, schematyczne postaci, brak jasno określonego czasu i miejsca akcji, uniwersalizm, obecność alegorii i symboli. Świat przedstawiony przypowieści podporządkowany jest ukrytemu, przenośnemu sensowi danej historii, którego rozszyfrowanie jest kluczowe dla zrozumienia sensu całej przypowieści

reinterpretacja

(łac. *re* – przedrostek oznaczający „znowu”, „ponownie” + *interpretatio* – interpretacja) – ponowna interpretacja tekstu literackiego lub dzieła sztuki, odmienna od tradycyjnej, zakorzenionej w kulturze

reminiscencja

(łac. *reminiscere* – pamiętać) – wspomnienie rzeczy, spraw minionych i refleksje z nimi związane; w utworze literackim, plastycznym, muzycznym myśl, motyw lub scena nawiązujące do motywów, scen istniejących już w innych dziełach, echo innego utworu

symbol

(gr. *symbolon* – znak rozpoznawczy, wiązać razem) – motyw lub zespół motywów występujących w dziele, który jest znakiem treści głęboko ukrytych, niejasnych i niejednoznacznych; symbol ma za zadanie kierować ku tym treściom myśl czytelnika. Wyrażają go słowa, gesty, obrazy, przedmioty rozpoznawalne tylko dla członków danej kultury i stale się zmieniające. Symbol jest znakiem językowym o wielu znaczeniach. Na przykład kolor czerwony symbolizuje miłość, ale w zależności od kontekstu, w którym występuje – może też oznaczać wstyd, zagrożenie, ogień piekielny

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z treścią animacji i podaj najczęściej pojawiające się w poezji Szymborskiej nawiązania i aluzje. Następnie scharakteryzuj te obecne w utworze *Spis ludności*.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Da5Y4rZuc>

Źródło tekstu: Joanna Grądział, *Świat sztuki w poezji Wisławy Szymborskiej*, „Pamiętnik Literacki” 1996, nr LXXXVII, s. 85–86.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Świat sztuki w poezji Wisławy Szymborskiej. Joanna Grądział.

Polecenie 2

Wyjaśnij, czemu mają służyć liczne w poezji Szymborskiej nawiązania do przekazów kultury, własne reinterpretacje i odczytywanie pewnych zjawisk bądź mitów na nowo. W swojej wypowiedzi odnieś się do treści wiersza *Spis ludności*.

Sprawdź się

Tekst do ćwiczeń

((Wisława Szymborska

Spis ludności

Na wzgórzu, gdzie stała Troja,
odkopano siedem miast.

Siedem miast. O sześć za dużo
jak na jedną epopeję.

Co z nimi zrobić, co zrobić.

Pękają [heksametry](#).

afabularna cegła wyziera ze szczelin,
w ciszy filmu niemego obalone mury,
zwęglone belki, zerwane ogniwa,
dzbanki wypite do utraty dna,
amulety płodności, pestki sadów
i czaszki dotykalne jak jutrzejszy księżyc.

Przybywa nam dawności,
robi się w niej tłoczno,
rozpychają się w dziejach dzicy lokatorzy,
zastępy mięsa mieczowego,
reszki orła-Hektora dorównujące mu męstwem,
tysiące i tysiące poszczególnych twarzy,
a każda pierwsza i ostatnia w czasie,
a w każdej dwoje niebywałych oczu.
Tak lekko było nic o tym nie wiedzieć,
tak rzewnie, tak przestronnie.

Co z nimi robić, co im dać?

Jakiś wiek mało zaludniony do tej pory?

Trochę uznania dla sztuki złotniczej?

Za późno przecież na sąd ostateczny.
My, trzy miliardy sędziów,
mamy swoje sprawy,
własne nieartykułowane rojowiska,
dworce, trybuny sportowe, pochody,
liczebne zagranice ulic, pięter, ścian.
Mijamy się na wieczność w domach towarowych
kupując nowy dzbanek.
Homer pracuje w biurze statystycznym.
Nikt nie wie, co robi w domu.

Źródło: Wisława Szymborska, *Spis ludności*, [w:] tegoż, *Wybór wierszy*, Warszawa 1979, s. 108.

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz główny temat utworu Szymborskiej.

- ☐ Grecka mitologia.
- ☐ Korzyści płynące z archeologii.
- ☐ Niejasność historii.
- ☐ Stosunek współczesnych do przeszłości.

Ćwiczenie 2

Wpisz do tabeli nazwy zastosowanych w wierszu środków stylistycznych, a następnie określ ich funkcję.

Cytat z wiersza	Nazwa środka	Funkcja
<i>afabularna cegła wyziera ze szczelin</i>		
<i>pestki sadów</i>		
<i>czaszki dotykane jak jutrzejszy księżyc</i>		
<i>Co z nimi robić, co im dać?</i>		

Ćwiczenie 3

Wpisz w odpowiednie miejsca cytaty z wiersza, które dotyczą przeszłości i teraźniejszości.

Przeszłość

Teraźniejszość

Ćwiczenie 4

Wyjaśnij, czemu służy przeciwstawienie sobie przeszłości i teraźniejszości.

Ćwiczenie 5

Oceń prawdziwość stwierdzeń odnoszących się do wiersza *Spis ludności* Wisławy Szymborskiej. Zaznacz w tabeli stwierdzenia prawdziwe i fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
W wierszu zestawiono teraźniejszość oraz przeszłość.	☐	☐
Wiersz ukazuje różnicę między konsumpcyjnym a heroicznym stylem życia.	☐	☐
Wiersz nie stanowi kontrastu wobec utworów prozatorskich pod względem budowy i konstrukcji.	☐	☐
Pojawiające się w wierszu nawiązania do epopei Homera wiążą się z antycznymi toposami.	☐	☐

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, jaką funkcję pełni w kompozycji wiersza pytanie „Co z nimi robić, co im dać?”. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, w jaki sposób Wisława Szymborska nawiązuje w wierszu *Spis ludności* do mitu trojańskiego.

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij, jak rozumiesz poniższe cytaty z wiersza w kontekście poruszanego w utworze tematu spuścizny antycznej.

„mamy swoje sprawy, własne nieartykułowane rojowiska”

„mijamy się na wieczność w domach towarowych”

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: Przeszłość i teraźniejszość w wierszu Wisławy Szymborskiej *Spis ludności*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

12) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Lektura obowiązkowa

37) wybrane wiersze następujących poetów: Stanisław Baliński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Kazimierz Wierzyński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Czesław Miłosz, w tym wybrane wiersze z tomu Ocalenie oraz Traktat moralny (fragmenty), Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Jarosław Marek Rymkiewicz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, w tym wybrane wiersze z tomów Pan Cogito oraz Raport z oblężonego miasta, Halina Poświatowska, Stanisław Barańczak, Marcin Świetlicki, Jan Polkowski, Wojciech Wencel;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

3) rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- zinterpretuje wiersz *Spis ludności*, analizując funkcję zastosowanych w nim zabiegów językowych;
- rozpozna nawiązania mitologiczne i literackie (reminiscencje);
- omówi nawiązania do kultury w utworze *Spis ludności*.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zastanawiają się, czym jest spis ludności i w jaki sposób się go przeprowadza. Przygotowują krótką notatkę na ten temat.
2. Uczniowie zapoznają się z utworem *Spis ludności* Wisławy Szymborskiej i zastanawiają się nad zasadnością tytułu wiersza.

Faza wprowadzająca:

1. Uczniowie cicho czytają informacje zamieszczone w sekcjach „Wprowadzenie” oraz „Przeczytaj”. Następnie wskazują główny temat utworu Wisławy Szymborskiej.
2. Wyświetlenie na tablicy tematu i celów zajęć oraz wspólne z uczniami ustalenie kryteriów sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie rozpoczynają dyskusję na temat tego, czemu służy przeciwstawienie sobie przeszłości i teraźniejszości w wierszu Szymborskiej. Podają również cytaty z wiersza, które dotyczą przeszłości i teraźniejszości.
2. Uczniowie wyjaśniają w parach, w jaki sposób Wisława Szymborska nawiązuje do mitu trojańskiego w wierszu *Spis ludności*. Chętne osoby przedstawiają odpowiedzi.
3. Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie w parach lub kilkusobowych grupach zadań 2, 5 oraz 6. Następnie uczniowie wspólnie pisemnie dokonują analizy i interpretacji utworu Wisławy Szymborskiej.

Faza podsumowująca:

1. Na zakończenie zajęć nauczyciel prezentuje na dużym ekranie animację. Uczniowie w parach wykonują oba polecenia zamieszczone w tej sekcji.
2. Nauczyciel ponownie odczytuje temat lekcji i inicjuje krótką rozmowę na temat kryteriów sukcesu. Zadaje również pytania podsumowujące i prosi wybranych uczniów o odpowiedzi.

Praca domowa:

1. Ćwiczenie 8 z e-materiału:

Wyjaśnij, jak rozumiesz poniższe cytaty z wiersza w kontekście poruszanego w utworze tematu spuścizny antycznej.

„mamy swoje sprawy, własne nieartykułowane rojowiska”.

„mijamy się na wieczność w domach towarowych”.

Materiały pomocnicze:

- Anna Legeżyńska, *Wisława Szymborska*, Poznań 1996.
- Stanisław Stabryła, *Recepcja kultury antycznej we współczesnej literaturze polskiej. Projekt badawczy realizowany w ramach podstawowej działalności statutowej Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum*, Kraków 2012.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Animacja”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.